

Forfatter: Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 20

Titel:

Citation: "Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 20", i *Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72*, Kanneworff, 1772, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-4_002-shoot-workid4_002_020.pdf (tilgået 15. maj 2021)

Anvendt udgave: Luxdorpha samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72

Ophavsret Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen.](#)

305

Fortegnelsen over alle udkomne Skrifter, siden

 Trykfriheden.

 Anden Aargang, 20. Stykke.

 No. 276.

 Troe ingen for vel. En lystig Ko-

 moedie i fem Handlinger; oversat af det

 Tydske; til Brug for den Kongelige Danske Skueplads. Kiøbenh. 1771, trykt hos M. Hallager, og selges hos Hr. Londemann Acteur for 2 Mk. 9 og et halv Ark 8vo.

 Saa lystig er just denne Komoedie ikke, som Titelen synes at ville give den ud for, ney! den er det saa lidet, at den heller burde kaldes en Tragi-Komoedie! — Om det Tillægs Ord lystig er Forfatterens, vide vi ikke, da Originalen er os ikke ved Haanden; men, om vi mistænkte Over-

 2den Aargang.

2

 306 sætteren derfor, skulde vor Mistanke ikke være uden Grund; thi, at han har soret sin Original Troeskab, indtil i enkelte Ord, spore vi paa det tydeligste heele Stykket igiennem, og hvad, om nu den tydske Forfatter har kaldt sit Stykke ein Lustspiel? — Dog dette være, hvad det vil — Hvad Stykket selv angaaer, da er det ikke blandt dem, som udmærke sig ved besynderlige Fortienester, enten i Henseende til Stoffets Opfindelse eller Udarbeidelse, dog nægte vi det ingenlunde Sted iblant de middelmaadige Skuespille — Vi ville give vor Læser et kort Begreb om GrundStoffet — Dormin, et ungt Menneske var allerede for sin udenlands Reise forelsket i Frøken af Verlinge — Efter sin Tilbagekomst fornyer han sin forrige Kierlighed; men hendes Fader, som er uvidende herom, bestemmer hende for et andet Partie — For at forekomme denne Faderens Hensigt, giver hun sig i Dormins Vold, og lader sig hemmelig bortføre af ham. De indlosere sig, uden at gjøre sig kiendte, i et Vertshuus paa et Sted, hvorhen de have forføyet sig — Dormins Fader, som imedens Sønnen reiste, var geraadet i siette Omstændigheder, indtil at være skildt ved sine Eyendomme, føres af Hendelsen til at herbergere sig i samme Huus — Sin Søn ønsker han at finde, og det varer ikke længe, inden han nager sit Ønske — Imidlertid er og Greven

3

 307

 af Verlinge, en Ven af Greven af Olborn (saa- ledes heder Dormins Fader) ankommen— Begge føle de en Længsel; Hin efter at vide sin Datters Skiæbne, denne efter at forefinde sin Søn — Grev Olborn kommer først efter den forønskte Opdagelse, og meddeeler snart sin Ven samme. Greven af Verlinge hører den, og ytrer i sær en stor Uvillie mod Dormin — Og denne Uvillie havde saa meget Grund i hans Datters hemmelige Bortførelse, som i nogle uanstændige Breve, hvilke siden Bortførelsen ere tilsendte Greven i Dormins Navn. Ophaveren til disse forfalskede Breve er en Baron af Thorech, Fetter til Greven af Verlinge, og den nederdrægtigste Hykler— Under Skin af Venskab er han nær ved at gjøre Frue Dormin afspænstig fra hendes Mand, og styrte hende i den yderste Ulykke — og alt dette, enten fordi han havde en utilladelig Elskov til Frue Dormins Person, eller for at kunde, ved at gjøre Faderen fuldkommen opbragt imod hende, blive Arving til hans Rigdomme — Men den største Underfundighed er her samlet med en lige saa stor Uforsigtighed — Han har betroet sit hemmelige Anliggende til Verten Pips, hvis Troeskab han har betinget

sig for 100 Ducater — Et Løfte om 100 Louis-Dorer, som han forlanger af Greven af Verlinge, er mægtigt nod til at gjøre hans Troeskab vaklende. — Han aabenbarer det-

4

[X](#) 308

[X](#) for alle Baronens hemmelige Rænker: Sagens Oplysning har den beste Virkning for de unge Elskende — Greven af Verlinge tilgiver sin Datter og Sviger-Søn, og Baronens af Torech maae ud- staae den emfindtligste Beskiæmmelse. — Denne er Grundlægningen til Stykket — Dersom nu Forfatterne af den Dramatiske Journal (see No. 38.) have Ret (og vi troe, de have) til at sige i Henseende til Baronens af Thorechs Karakter,

[X](#) „at den er allerbest udført, at en meer hykkelsk, men tillige meere nedrig og listig Bedrager kan der aldrig tænkes“.

[X](#) saa er det jo og fandt, at en Hoved-Karakter er her tegnet med de allerstærkeste Farver: men er den og en Hoved-Karakter? ja, Titelen af Stykket byder os at tage den for saadan, — og den Hoved-Indflydelse, den har baade paa Indviklingen og Udviklingen, er os Borgen for det samme - men dette forudsat, kunne vi ikke billige, Hvad de Herrer Journalister strax foran paa samme Sted erindre, "at nemlig, Hoved-Personernes Karakterer i dette Stykke ere tegnede med saa svage Farver, at de næsten ingen have." Fordrede de maaskee flere Hoved-Karakterer skildrede? — Vi ikke! Et Stof som dette, valgt i den almodiske Smag, eller, et Roman-Stof, spaaede os endnu mindre. Det er ikkun Mesterne i Kunsten, der skrev Komoe-

5

[X](#) 309

[X](#) dier, for at skildre Karakterer. Vi savne derfor ikke hos Forfatteren, hvad vi ikke ventede—, men, det vi ventede af ham, er, at han skulde forsøde os denne Opofrelse paa andre Kanter, — han skulde have fornøyet os med stærke Situationer, nete Sentimens, og det naturlige Theater- Sprog; — men vi kunne ikke sige os fuldkommen tilfredstillede i Henseende til disse Puncter; — End ikke det sande Komiske Sprog synes han at være mægtig; men en vis Forlegenhed skinner frem. hvor han vil anbringe det — Vi ville til Exempel angive Samtalen imellem Tienerne i 3die Akt 15de Scene. - Verten Pipses Rolle skal vel indeholde det egentlige Komiske, men læse vi dem, uden at forestille os en Habil Skuespiller, saa skulde vi dog Have Ondt ved at drage en Smil. — Disse ere korteligen vore Tanker om Stykket. — I Henseende til Oversætterens Fortieneste have vi alt erindret noget i Begyndelsen, den bestaaer i at være sin Original troe indtil Urimelighed.

[X](#) No. 277.

[X](#) Kritiske Tanker, over Tronfølgen i Sidon, og Efterstykket den dramatiske Journal ved

[X](#) H. I***

[X](#) Beweist es! hör ich alle schreyen:

[X](#) Recht gut, es soll bewiesen seyn! Gellert.

[X](#) Kiøbenhavn 1772, trykt og tilkiøbs hos Thiele for 1 Mk. 5 og et halv Ark 8vo.

6

[X](#) 310 Dersom de Herrer Journalister endnu have kundet føle nogle Hævngierigheds Fordringer hos sig, da troe vi at disse kritiske Tankers Giennemlæfning vil for en vigtig Deel gjøre dem fyldest — Vel har Forf. af de brutale Klappere behandlet deres Mod-Partie paa saadan en Maade, at end den Hævngierigste Aand skulde intet savne — Vel har adskillige offentlige Tilstaaelser givet dem alt længe Ret, til at smigre sig med det fornuftige Publikums Medhold, og dette maatte De have, naar Upartiskhed afgjorde

[X](#) Valget imellem to saa ulige Partier Men

[X](#) ingen Har endnu alvorligere taget sig deres Sag an, end denne Forfatter, og at han har haft alle de Vaaben i sin Magt, hvormed en saadan Strid burde føres, er hans udgivne Stykke et Beviis for. Vi lade det for Resten staae derhen, om en nær Forbindelse med det Partie, han feget for, (hvilket vi til deels have troet) eller den blotte Iver for Smagens gode Sag, har gjort meest til at opvarme hans Aand under dette

[X](#) Arbeide Nok! han er sit Arbeide voxen, og

[X](#) har skilt sig derved paa en Maade, som vi ikke kunne andet end bifalde. At spotte over hans Modstanderes Omgangs Maade, havde han Ret til — Men for ikke, ligesom de, at give sig blot, var det og fornødent at gotgjøre sin Ret med fornuftige Grunde — Og han er i ingen af Dee-

7

☒ 311

☒ Iene blevet dem noget skyldig — Snart lader han Fornuft og Erfarenhed tiltale dem i den alvorlige Lære-Tone, snart slaaer han sig løs og leer dem Skieppen fuld, — og begge Deelee passe vel i en Sag, der kan betragtes baade fra den alvorligste og latterligste Side. — Saavel i det ene som det andet, have vi fundet os meget fornøiede med ham. Hans alvorlige Erindringer forekomme os alle velgrundede, og iblant disse fandt vi den i sær smuk, som angaaer den bekiendte Efterlignelse af visse Dyrs Stemme i Hr. Bredahls Syngestykke. — At anføre Steder af dette Slags til Prøve, kunne vi ikke for Rummets Skyld. — Dog! at vore Læsere ikke skulle forlade Forfat. gandske ubekiendt, ville vi give dem et Træk af hans Satire-Gaver i følgende: „Tordendes rullede Mishagets Stemme fra Hjørne til Hjørne, høyt skald Pibernes fæle Lyd. Men, Manden havde en Pande af tredobbelt Erts, som hørte, stolende paa Kabalens Bistand, lod han fortsætte dette afskyelige Stykke. Akteur, 03 Aktrise, vel underrettede, stode der og trodsede, og kastede et Blink af Foragt ned til Parterret, som ikke vilde tvinge dem til deres Skyldighed. — Fremmede saae det, og smilte og sagde: de enfoldige Danske! men det skar i Patriotens Bryst, og han soer en hellig Eed, at det skulde hævnnes. List afværgede en Deel af Hævnen, imedens Kiekhed

8

☒ 312

☒ udførte den anden. Men hvordan sluttes denne Scene? man lod Øvrigheden tale, og de lydige Danske taug". En vis Skiødesløshed i Stilen, som ikke sielden merkes i dette ellers smukke Stykke, hielper ogsaa paa nogen Maade til at grunde en Mistanke, som tog Forf. for en af den nærme- ste Forbindelse med Journalisterne. Om det for Resten er nok sagt til at undskyldte denne Feil; „ at del er en Feil, som de lettelligen forfalde til, der seer meere paa Kroppen end Klæderne", ville vi overlade ham selv og andre Smagens Elskere At dømmе om.

☒ No. 278.

☒ En moralsk Betragtning over Kierligheden, adskilt fra den løsagtige Elskovs Vellyst. Oversat ved P, B. Giørup, Phil. Mag. og Præst i Lolland. Sperne voluptates, nocet emta dolore voluptas. (Horat.) Kiøbenh. 1771, hos Hallager for 8 Skill. 2 Ark 8vo.

☒ Denne Afhandling, hvoraf Hr. G. leverer os nærværende Oversættelse, har til Forfatter den berømte Pierre du Moulin, forhen Prædikant ved det Engelske Hof. Vi finde den i hans Skrift, som fører Titel nf Traité de la paix de l'ame, & du contentement de l'E-

9

☒ 313

☒ sprit livr, III. chap, 3. Hr. Mag. udgiver dette Stykke som et Forsøg, da han er sindet, i Fald han maatte vinde Publikums Bifald, at give os snart en Oversættelse af der ommeldte heele Skrift. — Vi ville ønske Hr. G. det forudsatte Vilkaar opfyldt; da Skriftets Værd uden Tvivl gjør hans Valg roesværdigt; men vi ville tillige ønske, at Oversættelsen maatte blive sin Original saa værdig, som mueligt. At Hr. Mag. vilde være alt for Samvittigheds fuld til enten at udelade, tilsætte, eller forandre, med Forringelse af Originale Skønheder, hvor ikke en u-undgaaelig Nødvendighed fordrer det. Nærværende Prøve har foranlediget det sidste Ønske hos os. Vi have deri truffet adskillige Steder, hvor Oversætteren i Henseende til disse Punkter har forseet sig, f. E. S. 9. „naar Kierligheden er gandske og al- deles kiødelig, da er det ikke Personen, men Vellysten, som man elsker, (uden for saavidt, at man ved Personen forstaaer sig selv)". Dette Tillæg kiender Originalen ikke, og hvad det vil sige, see vi ikke — Paa samme Sted heder det: „naar denne Kierlighed af et Kiøn til der andet, er foreenet med en Alvorlig Vel- villighed imod en Person" o. s. v. — At det Ord Velvillighed udtrykker det Franske Esti- me, troer Oversætteren vel ikke, men at han har haft Grund til her at forandre, troe vi ikke.

10

☒ 314

☒ Et Exempel paa at Oversætteren har misforstaaet sin Original, troe vi at finde S. 20. Vi ville anføre Originalens Ord: „Il est impossible, qu'il (sc: l'amour charnel) ne foittou jours tremblant puisque il fait de pendre sa felicité d'une personne, qui ne l'a pas" — Dette Stæd oversættes saaledes: „Det er og intet andet mueligt, end at den (nemlig den kiødelige Kierlighed) jo stedse maae være skiælvende og frygtsom, da den lader sin Lyksalighed henge af en Person, som selv ikke har nogen" — Hvorfor kan ikke den elskte Person selv have Lyksalighed for sig, uden at have det, som udgiør den andens? og, at det sidste meenes i Originalen, synes at være tydeligt, — men for ikke at blive for vidtløftige, ville vi nøyes med at have anført disse Anmærkninger, (skiønt vi ikke mangler fleere) for at retfærdiggjøre de Advarsler, vi have taget os den

Frihed at give Hr. G. som Oversætter.

✂ No. 279.

✂ For Kongen. — Bondestandens underdanigste Ihukommelse af Dagen den 17 Janu. 1772. allerunderdanigst nedlagt den 5te Martii i Bondestandens Navn. Nu allerunderdanigst udgivet af Forfatteren H. Hansen. Kiøbenhavn 1772, trykr hos M. Hallager, og

11

✂ 315

✂ selges paa Børsen i No. 5, og No. 8, for

✂ 8 Skill. 2 Ark i 4to.

✂ Vi kunne ikke sige andet, end at jo disse Tanker ere værdige at nedlægges for Kongen —. De yttre en Patriotisk Følelse over den lykkelige Stats-Forandring den 17de Januarii —. De udtrykke en varm Lykønskning til Landets Fader, og hede Ønsker for alle Stænders Vel — Bondestanden fortjener vel her at være Hoved-Gienstanden i flere end een Henseende: „Dine Ager dyrkere, heder det, de ere de fleeste, men tillige de vanvittigste, de slettest opdragne, og de umyn digste af alle dine Børn. — Bliv ved at op- elske denne din Stand, som hidindtil pial ten, og modløs nok har gaaet kroget og ned bøyet under Statens, Omstændighedernes og Tidernes forskellige Byrder. Hold, som Fa- der, det Løfte, du gav os! Udfør som Konge den Begyndelse, du har gjort med os,, o.s.v. En Anmærkning have vi ellers gjort ved dette Stykkes Giennemlæsning, som er denne: Det synes, at Forf., strax efter at Titelen er sat, ikke mere erindrer den eenfoldige og nødlidende Bondestand, i hvis Navn han egentlig taler. — Vi ville ikke tale om, at den største Deel af hans Tale løber ud paa andre Formaale, — men vi sigte hermed i sær til det Sprog han taler i —.

12

✂ ventede at røres i ædle, men tillige simple Udtrykke, saadanne som vidnede alleene om Hiertets Følelser. Og dette fordrede vi saa meget meer, som dette Sprog ikke alleene passede sig best med hans Gienstand, men vilde maaskee og falde ham selv naturligere. — Den opsvingede Flugt han tager, falder ham, synes det, ikke let —, han bliver undertiden tvungen, taber sig i Dunkelhed, og ilde passende Billeder. — Til Prøve ville vi anføre af S. 6. „Da Landet negtede at betale den Allerhøyeste sine Løfter, da vovede Ærbarhed sig yderlig, og, med denne, den dydige Eenfoldighed tog Deel i det beklagelige Fald. Vanart; og Vanvittighed og Skrøbe lighed rasede imod sig selv; men Modløshed er- obrede Viisdom og Vittighed; og Styrken ventede med god Grund, et Endeligt: at be- graves under Ruinerne af sit eget Gruus". it. af S. 10. Du, Konge! er selv den kronede Klippe i Landet, omkring Foden af hvilken de rigeste og mægtigste, med de ringeste og afmægtigste Un dersaatter bevæge sig. Gjør derfor aldrig Adgan- gen til din Trone saa frie, eller Vejen saa magelig for de første, at deres Lyst-Farter skulle kunne hin- dre, eller gjøre Vejen for trang for de sidste".

✂ No. 280.

✂ Blandede Tanker i Majo om ven 17de Ja-

✂ nuario, og dens Følge den 26de i Aprili, ny-

13

✂ 317

✂ nede af en glad Undersaat, fok at siunges til en Lykønskning om vores allernaadigste Konges, og det øvrige Høy-Kongelige Herskabs Sommer-Fornøjelse. Under den Melodie: af Høyheden oprunden er, & c. Trykt og bekommes hos M. Hallager, stor et halv Ark.

✂ Blandede Tanker! — — o! ja, for forandrings Skyld! — Men for dem om den 27de Januarii & c. bør vi dog spare vore ækle Læsere — kuns Tilsætningen af Forfatterens Maji Tanker ville vi, for at anføre noget, ikke nægte de nysgjærige af dem:

✂ Hvor de end er, vær deres Lyst!

✂ Opfyld med Fryd vor Konges Bryst —,

✂ Giv ham en roelig Sommer —!

✂ Lad hver et Blomster glæde sig!

✂ Lad Fuglen synge yndelig —;

✕ Jag bort all Sorg og Kummer! Træet — Kræet Ham oplive Og bortdrive Sorgens Skyer,

✕ At alt Ondt fra ham bortflyer.

✕ Slige Maji Tanker blandede Med Maji Varme, kunne dog være ret gode til — at sove ind ved —. No. 281.

✕ Kane-Farten, eller Grev Brandts Betragtninger over deres forrige behagelige Lyst-Tour

14

✕ 319

✕ i Kane; opsat i Anledning af det gode KaneVejr; synges som Dragonens Arie, le Deserteur &c. Trykt hos J. N. Thiele, stor et halv Ark.

✕ Denne Piece er skreven for Titelens skyld —, og Titelen! - skal sælge den —. Grev Brandt maae man dog endelig forestille sig afsindig for at troe, at han sidder i sit Arrest-Kammer og bander sin Kudsk, Heste, og vi vide ey, hvad, hvorfor! han kan ikke faae dem fat, med al hans Raaben og Banden, og han vil nu endelig kiøre i Kane, thi det er et fortreffeligt Veir dertil — dette kan han see igiennem sine Vinduer, og — det er jo nok! —.

✕ No. 382.

✕ Hiertelig Taksigelse til det guddommelige

✕ Forsyn, som i sær den 17 Jan. 1772 omvendte vores Sorg til Glæde —. Den første synges som: du store mandhaftige Preusiske Helt. Den 2den som: O Jesu min Brudgom, livsaligste Ven. Velmeent forfattet af Kirstine Marie paa Kronborg Amt. Kiøbenh. hos Høeche et halv Ark.

✕ I hvor ængstede vi end ere blevne ved Synet af disse Januarii Piecer, og hvor mange Qval-mer vi end have udstaaet ved deres Giennemlæsning, da de fleeste smagte af intet uden Vindesyge og pøbelmessig Kaadhed — saa skiænke vi dog

15

✕ 219 en velmeenende Kirstine Marie meget, udmerker hun sig endog for Resten som Forfat. intet fra den store Hob —. Hun slutter ellers sin hjertelige Taksigelse med et Votum, hvoraf vi ville fremstille vore Læsere et Træk, som et rædsomt Beviis paa det Tyranie, hvormed Poesien undertiden plager sine fortvivlede Elskere — her er det:

✕ Gid vor Konges Aar maae blive Fyldt med Glæde, Fryd og Fred,

✕ To gang Siebsig her i Live,

✕ GUD velsigne Kongens Sæd —.

✕ No. 283.

✕ Dronning Caroline Mathildes Afskeeds

✕ Tale til det Danske Publicum med Publici Giensvar. Kiøbenh. 1772, hos Høeche for 2 Skill. et halv Ark 8vo.

✕ No. 284.

✕ Tanker ved Dronn. Caroline Mathildes

✕ Bortreise fra Dannemark til Zelle i det Hannoverske. Trykt hos Høeche, et halv Ark 8vo. No. 285

✕ Afskeeds-Sang, forfattet i Anledning af Dronning Caroline Mathildes Bortreyse til Zelle i Juni Maaned 1772. Sangviis forfattet efter den Melodie: Ach Sylvia min skiønne. Kiøbenhavn, hos Thiele for 2 Skill, et halv Ark 8vo. Vi see disse Afskeeds-Sange med en Slags Fornøyelse i Møde, da vi troe hermed tillige at see

16

✕ 320

✕ visse Skribentere afskedigede, og vi kunne i den Forudsætning ikke andet end lykønske i sær den Deel af Publikum, som i saa lang Tiid har mattet betale Skat af deres Nysgierrighed -. Dog! ville de, for at have Samlingen fuld, endnu vedblive, saa have vi den Trøst for det første at give dem, at disse tre Piecer ere af de taalige i deres Slags.

✂ No. 286.

✂ Den forðum bekiendte Holbergs muntre og artige Skrivelse til en af sine Fynske Venner, angaaende den nærværende Tidspunkt udi Dannemarks Historie. Med Dev.

✂ Broder Struensee og Brandt,

✂ Lænker for en Krone fandt. Kiøbenhavn, trykt hos Hallager, og selges hos Mad. Kannevorff i Silkegaden for 4 Skill. 1 Ark 8vo.

✂ Dette burde hellere kaldes: den for sit uendelige Sladder, nu vel bekiendte Martin Bruns muntre og artige Skrivelse, o. s. v. Den fornemmeste Gienstand for hans Satire er: De Fremmedes Lyst at komme til Dannemark; eller de Danskes at imodtage dem. — Man maa holde F. tilgode, at Tankerne ere trivielle, og Stilen dem i alle Henseender værdig; thi nu har han vist siden den 17 Januar. allene for sin Part udklekket over et halvhundrede Piecer; tænk! hvilken frugtbar Hierne.